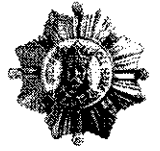

CENTRUL NAȚIONAL
ANTICORUPȚIE AL
REPUBLICII MOLDOVA

НАЦИОНАЛЬНЫЙ ЦЕНТР
ПО БОРЬБЕ С КОРРУПЦИЕЙ
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

PR. 265/19.06.20
CPS

MD-2004, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 198
Tel. (+373) 22-25-72-94

Nr. 06/2-3812 din 08.04. 2020

La nr. 265 din 19.06.2020

Parlamentul Republicii Moldova

Prin prezenta, Vă remitem atașat raportul de expertiză anticorupție la proiectul de lege pentru modificarea Codului muncii nr.154/2003.

Anexă: Raportul de expertiză anticorupție – 2 (două) file.

Director

Ruslan FLOCEA

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA	
D.D.P. Nr.	1767
"13"	07 2020
Ora	

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

Nr. ELO20/6634 din 08.07.2020

la proiectul de lege pentru modificarea Codului muncii nr.154/2003

Prezentul raport de expertiză anticorupție a fost întocmit de Centrul Național Anticorupție al Republicii Moldova în baza Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, a Legii nr.1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, a Legii integrității nr.82/2017 și a Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin Hotărârea Colegiului Centrului nr.6 din 20 octombrie 2017.

I. Analiza riscurilor de corupere a procesului de promovare a proiectului

I.1. Pertinența autorului, categoriei propuse a actului și a procedurii de promovare a proiectului

Autor al proiectului de act normativ este Guvernul RM, iar autor nemijlocit este Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, ceea ce corespunde art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 alin.(3) din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996.

Categoria actului legislativ propus este Lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art. 6-12 din Legea nr.100/2017 privind actele normative.

I.2. Respectarea rigorilor de transparență în procesul decizional la promovarea proiectului

Conform art.8 al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional *"etapele asigurării transparenței procesului de elaborare a deciziilor sunt:*

- a) informarea publicului referitor la inițierea elaborării deciziei;*
- b) punerea la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia;*
- c) consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate;*
- d) examinarea recomandărilor cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate în procesul de elaborare a proiectelor de decizii;*
- e) informarea publicului referitor la deciziile adoptate."*

Potrivit art.12 alin.(2) al legii, *„Termenul de prezentare a recomandărilor asupra proiectelor de decizii va constitui cel puțin 10 zile lucrătoare de la data mediatizării anunțului referitor la inițierea elaborării deciziei sau de la data mediatizării anunțului privind organizarea consultărilor publice”*. Mai mult ca atât, art.11 alin.(2²) al aceleiași legi prevede că *„Anunțul privind organizarea consultărilor publice și*

materialele aferente sunt făcute publice cu cel puțin 15 zile lucrătoare înainte de definitivarea proiectului de decizie”.

Cu referire la proiectul hotărârii de Guvern, autorul nu a respectat etapele asigurării transparenței decizionale. Astfel, normele propuse nu au fost plasate pentru consultare publică pe pagina web a autorului nemijlocit - Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, (data verificării 03.07.2020).

Totodată, proiectul poate fi accesat pe pagina web oficială a Parlamentului, fiind publicat la data de 19.06.2020. Prin urmare, nu s-a fost respectat termenul de 10 zile lucrătoare pentru recepționarea obiecțiilor și propunerilor din partea părților interesate.

Astfel, se constată că autorul a respecta parțial cerințele de transparență decizională, stabilite prin Legea nr.239/2008.

I.3. Scopul anunțat și scopul real al proiectului

În cadrul notei informative autorul stabilește că: *„Proiectul de lege a fost elaborat în scopul de a reglementa, în perioada situațiilor excepționale legate de declararea stării de urgență, de asediu și de război sau de declararea stării de urgență în sănătate publică, modul de detașare și rechemare din concediu a personalului din instituțiile medico-sanitare și/sau altor categorii de salariați stabilite de autoritățile competente de gestionarea stării respective.”*

În urma expertizei efectuate se constată că prevederile proiectului servesc scopului declarat de către autor în nota informativă.

I.4. Interesul public și interesele private promovate prin proiect

Proiectul promovează interesele de securitate, în special în sănătate publică ale Republicii Moldova, prin stabilirea unor rigori privind rechemarea din concediu și detașarea salariaților în perioada situațiilor excepționale legate de declararea stării de urgență, de asediu și de război sau de declararea stării de urgență în sănătate publică, ceea ce corespunde interesului public.

Totodată, se recomandă autorului examinarea prevederilor elaborate prin prisma actelor internaționale care acordă fiecărui salariat anumite garanții și drepturi vis-a-vis de munca prestată. În special Declarația Universală a Drepturilor Omului care stabilește expres la art.23 „1. Orice persoană are dreptul la muncă, la libera alegere a muncii sale, la condiții echitabile și satisfăcătoare de muncă, precum și la ocrotirea împotriva șomajului” și art.24 „Orice persoană are dreptul la odihnă și recreație, inclusiv la o limitare rezonabilă a zilei de muncă și la concedii periodice plătite.”

I.5. Justificarea soluțiilor proiectului

I.5.1. Suficiența argumentării din nota informativă.

În conformitate cu art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectele de acte normative sunt însoțite de „nota informativă care cuprinde:

- a) *denumirea sau numele autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului actului normativ;*
- b) *condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ și finalitățile urmărite;*
- c) *descrierea gradului de compatibilitate, pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene;*
- d) *principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi;*

f) *modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare*".

Nota informativă stabilește autorul și scopul elaborării proiectului. La fel, în notă sunt analizate principalele prevederi, în conformitate cu cerințele statuate la art.30 al Legii nr.100/2017 privind actele normative.

I.5.2. Argumentarea economică-financiară.

Conform art.30 lit.e) al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, nota informativă trebuie să conțină „e) *fundamentarea economico-financiară*".

Reieșind din prevederile proiectului se constată că implementarea acestuia nu presupune cheltuieli financiare suplimentare din bugetul de stat. În acest sens nota informativă stabilește „*Implementarea prevederilor proiectului de lege nu vor necesita mijloace financiare suplimentare.*”

II. Analiza generală a factorilor de risc ale proiectului

II.1. Limbajul proiectului

Potrivit art.54 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative "*textului proiectului actului normativ se elaborează [...] cu respectarea următoarelor reguli: [...]*

a) *se expune într-un limbaj simplu, clar și concis [...]*

c) *terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative, în legislația Uniunii Europene și în alte instrumente internaționale la care Republica Moldova este parte, cu respectarea prevederilor prezentei legi; [...]*

e) *se interzice folosirea neologismelor dacă există sinonime de largă răspândire, [...]*

f) *se evită folosirea [...] a cuvintelor și expresiilor [...] care nu sînt utilizate sau cu sens ambiguu;*

g) *se evită tautologiile juridice;*

h) *se utilizează, pe cât este posibil, noțiuni monosemantice, [...]*".

Textul proiectului este expus în limbă simplă, clară și concisă, cu respectarea regulilor gramaticale și de ortografie, întrunind cerințele prevăzute de Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.

II.2. Coerența legislativă a proiectului

Prezentul proiect se prezintă ca o derogare de la prevederile legislației naționale privind garanțiile salariaților și dreptul la muncă. Astfel, analizând prevederile proiectului se atestă că acestea vin să restrângă unele drepturi ale salariaților garantate de legislația națională/internațională. În acest sens menționăm Declarația Universală a Drepturilor Omului, art.23 care stabilește că „1. *Orice persoană are dreptul la muncă, la libera alegere a muncii sale, la condiții echitabile și satisfăcătoare de muncă, precum și la ocrotirea împotriva șomajului*”, art.24 „*Orice persoană are dreptul la odihnă și recreație, inclusiv la o limitare rezonabilă a zilei de muncă și la concedii periodice plătite*”, iar Constituția Republicii Moldova prevede la art.43 că „*Orice persoană are dreptul la muncă, la libera alegere a muncii, la condiții echitabile și satisfăcătoare de muncă, [...] (2) Salariații au dreptul la protecția muncii. Măsurile de protecție privesc securitatea și igiena muncii, [...] repausul săptămânal, concediul de odihnă plătit, [...]*”.

Totodată, reieșind din circumstanțele descrise în normele propuse „*declararea stării de urgență, de asediu și de război sau de declararea stării de urgență în sănătate publică*”, unele restrângeri ale drepturilor omului rămân argumentate în raport impactul care îl poate provoca situațiile de urgență descrise asupra populației. Astfel, restrângerea unor drepturi rămân argumentate în raport cu garantarea altor drepturi pentru cetățenii din Republica Moldova (asigurarea dreptului la sănătate

publică). La acest subiect Convenția Europeană a Drepturilor omului stabilește expres la art.4 „Nu se consideră „muncă forțată sau obligatorie” în sensul prezentului articol: [...] c. orice serviciu impus în situații de criză sau de calamități care amenință viața sau bunăstarea comunității ; d. orice muncă sau serviciu care fac parte din obligațiile civice normale”. Totodată, art.40 din Constituția Republicii Moldova prevede că „Nu constituie muncă forțată: [...] c) prestațiile impuse în situația creată de calamități ori de alt pericol, precum și cele care fac parte din obligațiile civile normale, stabilite de lege.”

II.3. Activitatea agenților publici și a entităților publice reglementată în proiect

Proiectul elaborat nu reglementează direct activitatea agenților publici sau a entităților publice, ci rapoartele de muncă între angajator și salariat.

II.4. Atingeri ale drepturilor omului care pot fi cauzate la aplicarea proiectului

Deși prevederile proiectului vin să restrângă unele garanții ale salariaților (în special a celor din sistemul medical), totuși impunerea unor asemenea restrângeri derogă din situațiile excepționale descrise în normele proiectului, precum „*declararea stării de urgență, de asediu și de război sau de declararea stării de urgență în sănătate publică*” care vin să garanteze alte drepturi fundamentale la nivel național precum: dreptul la viață și sănătate. Drepturile menționate sunt consacrate de Constituția Republicii Moldova, Declarația Universală a Drepturilor Omului și Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

III. Concluzia expertizei

Proiectul de lege elaborat de Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, în scopul modificării Codului muncii, prin reglementarea modului de detașare și rechemare din concediu a personalului medical și a altor categorii de salariați în dependență de necesitate, în perioada situațiilor excepționale legate de declararea stării de urgență, de asediu și de război sau de declararea stării de urgență în sănătate publică.

Autorul nu a respectat în totalitate cerințele legale privind asigurarea transparenței în procesul decizional, statuate în Legea nr.239/2008.

În normele supuse expertizei anticorupție nu au fost identificați careva factori și riscuri de corupție.

08.07.2020

Expert al Direcției legislație și expertiză anticorupție:
Cristina DIACENCO, Inspector principal

